

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

54. Qui sunt incapaces consecrationis Episcopalis? Et fabula de Ioanna
Papissa refellitur. Et asseritur foeminas jure divino ab Ordinum susceptione
excludi, itaut etiamsi materia, & forma ab Episcopo ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

Canonici ratione requirit, ac proinde si quis nondum Presbyter creatus sacretur Episcopus, verè Episcopus est, & Pontificiam Ordinis potestatem adipiscitur. Sic Ioannes Andreas Hostiensis Abbas, Geminian. & alij, partim in cap. 1. de Clerico per saltum promoti, partim in cap. ex litteris de excessi. Pralat. id colligunt ex eo, quod qui ante Diaconatum acceptum consecratur Sacerdos, verè Presbyter fit, & Sacerdotis potestatem consequitur; nam Ordines Ecclesiastici sunt inter se distincti, & superior inferiorem præcepto Ecclesiæ, sed non ipsa rei natura, & conditione dependit; ergo pari ratione pontificia Ordinis potestas, cum omnino à cæteris sit distincta, potest sine reliquis, quamvis per saltum, & contra Canones, & iura suscipi. Afferit tamen Couarruuias quod talis Episcopus possit confirmare validè; non tamen validè conferre Ordinem Sacerdotij; quia non potest dare potestatem in verum Christi Corpus, qui eam non habet.

1. Sed ego puto non esse recedendum ab opinione contraria, quam tenent communiter Theologi, vt Valentia, & Nuñus, quos citat Candidus tom. 4. disp. 4. art. 1. dub. 4. Idem docet Marchinus de Sacram. Ordinis, p. 1. cap. 11. n. 20. Leander de Sacram. tom. 2. tract. 6. disp. 1. quæst. 13. qui citat Gesualdum, Palaum, Sanchez, Hurtadum, & alios.

2. Probatur quia Episcopus est Presbyter, & Sacerdos perfectus, & summus: ergo sicut non potest esse magnus, & vehemens calor, quin sit calor, sic nec perfectus Presbyter, quin sit Presbyter. Nec impedit quominus potestas Ordinis in Episcopo à potestate Presbyteri distinguatur, quoniam hæ duæ potestates, quamvis inter se differant, superior tamen ipsa natura, & conditione rei, & non solum Ecclesiæ præcepto inferiorem requirit, cum differant sicut perfectum & minus perfectum: quod locum non habet in aliis Ordinibus Ecclesiasticis, in quibus, quia potestates sunt omnino distinctæ, nec se habent sicut perfectum, & minus perfectum. Superior solum Ecclesia decreto inferiorem postulat.

3. Dico itaque, quod ordinatus v. g. per saltum ideo valet in aliis Ordinibus, quia non est essentialis subordinatio inter characteres eiusmodi Ordinum; ideoque ad illorum validitatem præcisè spectatam nihil refert quinam illorum prior conferatur: at inter characterem Episcopatus, & Presbyteratus est subordinatio, tam essentialis, quam est inter characterem Baptismi, & Confirmationis ita vt quemadmodum qui caret Baptismo aquæ, non potest validè recipere Sacramentum Confirmationis, quantumcumque applicetur ei essentialia, tam ex parte matris quam formæ: & intentionis ministri requisita hoc solo, quod character Confirmationis prærequirit essentialiter in suo subiecto characterem Baptismi (cum Baptismus aquæ sit ianua omnium Sacramentorum nouæ legis; ita etiam Ordo, & character Episcopalis præsupponit essentialiter in suo subiecto Ordinem, & characterem Presbyteralem, cum prius sit esse Sacerdotem, quam habere potestatem generandi, seu creandi Presbyteros, sicut in naturalibus prius est esse verè, & essentialiter hominem, quam verè, & propriè esse alterius hominis patrem per generationem. Et ita docet etiam Isambertus in 3. part. D. Th. tom. 3. de Sacram. Ordinis. disp. 1. art. 3.

4. Opponunt huic sententiæ Canonistæ, quod in Episcopo potestas Ordinis Pontificia à potestate Sacerdotis omnino distinguitur, est enim potestas obeundi aliud omnino quam quod efficit potestas Sacerdotis: At potestates diuerforum effectuum penitus distinguuntur: concedunt tamen iuris Canonici Doctores, si quis qui nondum Presbyter creatus est,

sacretur Episcopus, recepturum quidem eum Pontificiam potestatem, non tamen vsum, & administrationem, ac proinde si Pontificium munus præstet, & obeat, haud dubiè peccare, quamvis quod fecit sit ratum. Item fatentur ei Episcopo demandari, & delegari non posse vt presbyteros consecret, nimirum cum ipse presbyter non sit: quare tamen cætera mala ab eo, per talem potestatem Ordinis facta, vim, & locum habeant; nullus tamen erit Sacerdos ab eo consecratus, etiamsi illum consecret: Couarruuias lib. 1. variarum resolutionum, cap. 10. num. 16. ad finem Glot. in cap. 1. de Cler. per saltum promot. in verbo *Ministrare*. Sed tu ne deseras Theologorum opinionem, quam præter Doctores citatos tenent plures alij, quos plena manu adducit, & sequitur Sanchez in Opusc. tom. 2. lib. 7. cap. 1. dub. 14. n. 8. qui optimè tamen obseruat, quod si Sacerdos quocumque alio Ordine deficiente consecratur Episcopus, valebit consecratio, & omnes Ordines conferre possit, dempto eo quem non habet cap. gratia 1. quæst. 1. Non tamen debet exequi officium suum ante susceptionem Ordinis prætermissi, nec secundum Hostiens. ante habet executionem, etiam quoad Ordines, quos suscepit. Obserua etiam, quòd quando antiquitus Subdiaconatus non numerabatur inter sacros Ordines, scilicet ante Beatum Gregorium in c. nullum, dist. 28. nullus Subdiaconus poterat ad Episcopatum promoveri absque Papæ dispensatione, cap. nullus Episcopus, dist. 60. At cum iam numeretur inter sacros Ordines, potest Subdiaconus in Episcopum promoveri, non autem qui Subdiaconus non est, vt patet ex cap. à multis, de atate, & qualitate, quod innouatum est in Tridentino; sess. 22. cap. 2. de reformat. Imò adducitur, quod antea saltem sex mensium spatium debet esse in sacro Ordine constitutus. Sic Belarminus dicto lib. 1. unico de Sacramento Ordinis cap. 7. §. olim tamen Salzedo dicto cap. 24. §. dicitur etiam, vbi addit, quod nullus assumatur ad Ecclesiam Cathedralē; nisi habeat sacrum Ordinem, idem videtur dicendum de Archiepiscopis, Patriarchis, & Primariis. Vide etiam Azorijum p. 2. lib. 3. cap. 30. q. 9. qui supradictis adhæret.

RESOL. LIV.

Qui sunt incapaces Consecrationis Episcopalis?
Et fabula de Ioanna Papissa refellitur.
Et asseritur feminas iure Diuino ab Ordinum susceptione excludi, ita vt etiam si materia, & forma ab Episcopo illis applicaretur, irrita omnino foret earum ordinatio. Ex p. 12. tr. 1. Ref. 54.

§. 1. Satis dictum est de Sacramento Consecrationis Episcopalis, de eius characterē, de eius matereria, ac de ministro nunc tangenda sunt aliqua de suscipientibus, ac de modo ministrandi, & ad propositam quæstionem.

2. Respondeo quoad illicitam susceptionem esse, Excommunicatos Irregulares, &c. quoad inuolidam, Infideles, & foeminas. De infidelibus non est dubium, cum baptismus de iure diuino ante Ordinis receptionem requiratur, sine quo aliorum Sacramentorum homo non est capax; & colligitur ex c. Venimus de Presbyteris non baptizatis. Sed quoad foeminas, hæretici diuini Peplusiani existimant etiam foeminas ex Christi institutione esse capaces cuiuscunque Ordinationis Ecclesiasticæ, etiam Episcopatus. Primum, quia id iudicare videtur Paulus in Epist. ad Galat. 3. dum ait. Christo Iesu masculinum, & feminam vnum esse, & inter eos non esse discrimen. Secundo, quia femina potest esse

Sup. hoc in tom. 3. tr. 1. Ref. 5. signat. ad med. & latè in Resol. 75. & in tom. 7. tr. 1. Ref. 352. §. 2. inter med.

& sic. cursum
à veris. Qui
tamen.

Prophetissa, qualis erat Maria soror Moïsis, & Anna filia Phanuel *Luc. 2.* ergo potest esse Clerica, imò Episcopa. Tertio, quia antiquitus in Ecclesia fuerunt Subdiaconissa, Diaconissa, Presbyteræ, & Episcopæ, ut constat ex abrogatione Ordinationis illarum, facta à Græcis in Concilio Laodicensi *can. 11.* & refertur *Canon. Mulieres § 2. distinet.* & à Latinis in Concilio Araucico. *2. can. 1. & can. 6.* Et hanc opinionem tenuerunt etiam Catholici apud D. Bonavent. *in 4. dub. 25. art. 2. q. 1.* Et probari potest ex eò, quòd de Ioanna Anglica femina ad summum Sacerdotium, seu Pontificatum assumpta, multi Scriptores tradidere absque vllò tamen fundamento, quorum primus fuit Martinus Monachus Cisterciensis Ordinis, qui fuit Innocentij IV. Pœnitentiarius, & res gestas Pontificum vsque ad sua tempora conscripsit; vel, ut alij volunt, primus huius rei scriptor fuit Marianus Scotus, quem sequuti sunt Sigibertus, Otho, Falsingenis *in fin. lib. 7. Sot. in 4. dist. 2. 1. quæst. 1. art. 2.* Petrus Mellias in Sylua *variarum Lectionum, part. 1. cap. 9.* Platina, & alij, qui etiam addunt hanc Papisam post Leonem IV. & ante Benedictum II. duobus annis regnasse. Sed prorsus contrariam sententiam de fide tenendam esse puto, quia femina: de iure Diuino ab Ordinum maiorum susceptione excluduntur. Sic definitur *in cap. Noua de penitent. & remission.* & tenent omnes Sancti Patres, quos omnes Theologi, & Canonistæ sequuntur S. Thomas *quæst. 39. art. 1.* D. Bonavent. *dist. 25. art. 2. q. 1.* Durandus, & Scotus *q. 2. Sotus q. 1. art. 2.* Henriquez *lib. 1. cap. 12. & lib. 10. cap. 16.* Hurtado *disso. 20.* Granada *tract. de Ordine disp. 1. num. 2.* Philibert. *tract. 1. part. 4. cap. 1. per totum.* Petr. à S. Iosepho *disput. 8. sect. 2.* Machado *tom. 1. lib. 3. p. 1. tract. 4. docum. 1.* Sanchez *tom. 2. consil. lib. 7. cap. 1. dub. 30.* Dicastill. *tom. 1. tractat. 6. disput. 1. dub. 19. num. 279.* Palaua *tom. 4. tractat. 27. punct. 6.* Trullench. *lib. 6. dub. 11. num. 3.*

3. Dicendum est igitur, quod Catholica veritas est, feminas iure Diuino ab Ordinum susceptione excludi; ita ut etiam materia, & forma ab Episcopo illis applicaretur, irrita omnino foret earum ordinatio. Hæc conclusio habetur *in c. Noua de penitentis, & remissionibus*, quam omnes Canonistæ, & Theologi sequuntur, & eam tradiderunt multi Sancti Patres, ut S. Cyrillus *super cap. 6. Ioannis*, S. Ambrosius *cap. 15. in Epist. ad Romanos*, Sanctus Chrysostomus, & alij D. Pauli expositores in illa verba: *Mulier autem seducta in prauaricatione fuit*, 2. ad Timoth. 2. Leo etiam IX. *in Epistola ad Michaëlem Cerulanum, Constantinopolitanum Patriarcham, & Leonem Archidiaconum, quæ est de Græcorum hæresibus, cap. 23.* illos acriter reprehendit, quod in Patriarchali Sede Eunuchum, & feminas (hi erant Ignatius, & Nicetas) permisissent sedere. Rectè itaque Martinon de *Sacram. tom. 1. disput. 67. sect. 1. num. 1.* sic ait; [Certum est apud omnes Catholicos, subiectum capax ordinationis Sacerdotalis non esse feminatum, neque non baptizatum. Nam collatio cuiuscunque alterius Sacramenti præsupponit Baptisimum. Et iam pridem explosa est ab Ecclesia hæresis Pepsianorum, qui teste Epiphantio hæresi 49. & Augustinus lib. de Hæresibus, hæresi 27. Ordinabant mulieres in Sacerdotes; atque etiam, ut addit Epiphanius in Diaconissas Altaris, & Episcopas.] Ita ille.

4. Ad fundamentum hæreticorum respondemus: Paulum ibi tantum voluisse significare inter masculinum, & feminam nullum esse discrimen in Christo, quoad iustificationem, & meritum. Ad secundum concedimus feminas posse esse, & fuisse Prophetissas, negamus tamen posse Ordinari: quia propheta absque indecentia potest esse in femina, & non ordi-

nario; quia propheta non constituit fecerunt superiorem in Ecclesia, bene tamen. Ordinatio; & ideo ex Christi institutione non fuit facta habilis ad Ordinationem ab ipso instituta. Ad tertium respondeamus olim aliquibus institutis Diaconissas non Ordinatione Diaconatus ad munus Ecclesiasticum Diaconi, sed ad curam feminarum, ut eis in quibusdam necessitatibus assisterent, præsertim in Ordine ad Baptisimum suscipiendum, & ad iam susceptum, ut indicat Epiphanius *hæresi 69.* & præter has fuisse alias Diaconissas non ob aliquod officium sed quia erant vxores virosum, qui separatione facta, quoad totum, ordinabantur Diaconi; & simili ratione erant alie Subdiaconissæ, & alie Presbyteræ, & alie Episcopæ, quia earum viri simili separatione facta ordinati erant, aut Subdiaconi, aut Presbyteri, aut Episcopi, quæ legendus est Vasquez *disp. 24.* Layman. *c. 6.*

5. Ad exemplum Papisæ respondeo esse fabulam, & figmentum merum, ut satis demonstratur Pappus Mafio Gallus *in lib. quem scripsit de vrbis Episcopis*, & latius Florimundus de Raymundo Regis Consiliarius in aureo illo commentario Gallica lingua edito, cuius inscriptio est, *Error popularis de Ioanna, seu de Pontifice dicta Papisæ*, Onuphrius Paninius *in suis annot. ad Platina & Bellatm. lib. 3. de Pontifice Romano, cap. 24.* & Baronius *tom. 10. ann. Christi 913. num. 86.* Quibus adde doctum, eruditum, & acutissimum Leonem Allatium, & Andream Victorellum *in tractatibus de hac materia*, & nouissimè Ioannem Stolenum in dissertatione historica Theologica de *Papisæ menstrua per totam, vbi eruditè, & late hanc esse meram fabulam demonstrat*; historici etiam mendosæ originem ducunt ab aliqua mouitate ex Panuino, putat Marchinus *tract. 1. p. 4. cap. 1. num. 2.* & Leander de *Sacram. tom. 2. tract. 6. disp. 5. quæst. 1.* hanc talem historiam ortum suspensile tempore Ioannis VII. Pontificis, apud quem cum in eius Pontificatu primas partes haberet dicta femina Ioanna, cepit vulgò Papisæ nuncupari, & ita paulatim vires acquirere fama Ioannam feminam inter viros Pontifices imperiti Scriptores enumerarunt. Vel dicendum cum Bellarmino fabulam hanc de Ioanna femina ad Pontificatum euectam, initium traxisse ab illa quadam femina, quæ teste Leone IX. *in Epist. ad Michaëlem, c. 23.* in Patriarchalem Sedem Constantinopolitanam obrepserit, quam quidem historiam Romanæ Ecclesiæ hostes à Constantinopolitano ad Romanum Pontificem conuertuntur; inde garrulissimi occasionem sursum, quod huiusmodi nomen ob temporis antiquitatem consenuerat.

RESOL. LV.

Intra quod spatium temporis Episcopus electus, & confirmatus consecrari debeat; & si non faciat, in quibus penis incurrat?
Et an si tribus mensibus elapsis consecratio facta non sit, & non obstent aliqua impedimenta ad restitutionem fructuum perceptorum teneatur?
Et aduertitur, quod post pacificam possessionem Ecclesiæ, si prius aliqua beneficia Episcopus habet, ipsa iure vacant, sed potest tamen retinere pensiones. Ex p. 11. tr. 1. Ref. 55.

§. 1. **R**espondeo. Quod tenetur Episcopus, vel quicumque alius Ecclesiæ Cathedrali, seu superiori quocumque nomine, ac titulo præfectus, etiam si sit Cardinalis intra tres menses consecrari, ut patet ex Concilio Calcedontensi *cap. 25.* & habetur *cap. quoniam, distinet. 75. cap. quoniam, distinet. 100.* & in